

Український ВІСНИК

М. Шевченко

Часопис Союзу Українців Румунії. Рік видання XXXI. № 21-22 (листопад) 2024

9 листопада День української мови

Сьомий рік поспіль українці Румунії відзначають 9 листопада День української мови, офіційно встановлений Законом № 213/2018 р. Для кожного українця це нагода для радості та гордості, а також можливість замислитися над вирішальною роллю рідної мови в утвердженні національної та культурної ідентичності.

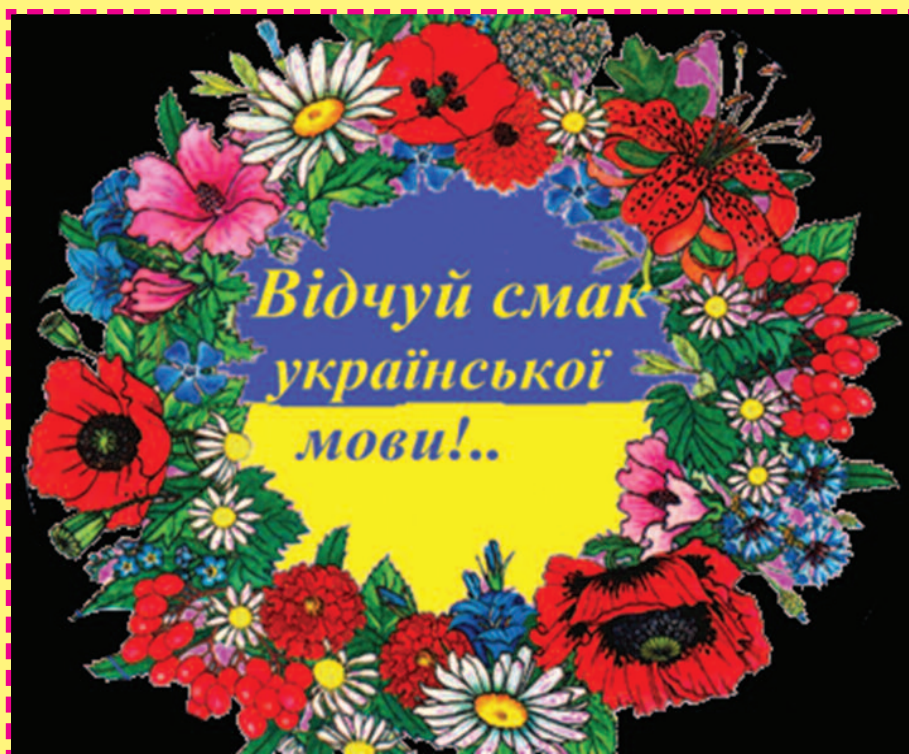
Мова – це душа і головне сховище культури кожного народу – це зв'язок між поколіннями і найцінніший скарб, який кожен з нас успадковує як хранитель унікальної культурної спадщини, і передає далі. Це засіб, за допомогою якого культурні цінності, історія та традиції передаються з покоління в покоління. Вона відіграє важливу роль у збереженні культурної спадщини громади і тісно пов'язана з культурною та особистою ідентичністю кожного з нас, відображаючи етнічне коріння, цінності, традиції та історію спільноти, до якої належить кожна особа.

Освіта українською мовою завжди була пріоритетом для мене, з позиції депутата і голови Союзу українців Румунії, як частина моєї постійної турботи про збереження та утвердження мови, культури та ідентичності етнічних українців Румунії, а також в контексті продовження зусиль, які багато поколінь українців докладали протягом століть.

Я продовжуватиму боротися з такою ж відданістю та наполегливістю за зміцнення української спільноти в Румунії, нашої єдності навколо наших предківських традицій, мови, самобутності та віри, які пов'язують нас і роблять нас сильнішими. Я продовжуватиму з такою ж рішучістю захищати права та інтереси українців у Парламенті Румунії, сприяти підвищенню якості освіти рідною мовою та покращенню умов в усіх школах з українською мовою викладання.

На жаль, через обмеження передвиборчої кампанії, цього року Союз українців Румунії не може організувати 9 листопада спеціальні заходи до Дня української мови, але ми неодмінно повернемося до календаря щорічних заходів щойно після грудневих виборів.

Сьогодні українською мовою розмовляють близько 45 мільйонів її носіїв на всіх континентах як завдяки діаспорі, присутній у багатьох

куточках світу, так і внаслідок великої кількості біженців, змушених покинути свою країну через війну, розв'язану Російською Федерацією проти України. Водночас, вже майже три роки українська мова є мовою надзвичайної мужності та стійкості, боротьби за свободу та європейські цінності перед обличчям агресора, просякненого ненавистю та імперським прагненням до експансії.

У Румунії українською мовою розмовляють близько 50 000 осіб, які утворюють одну з найбільших з культурної, історичної та географічної точок зору спільнот, що робить українців третьою за чисельністю національною меншиною в Румунії. Вони люблять свою мову, традиції, історію, культуру, поважають справжні людські, моральні та духовні цінності і передають їх новим поколінням.

Вітаю з Днем української мови всіх, хто нею розмовляє, хто плаче та збагачує її щодня!

МИКОЛА-МИРОСЛАВ ПЕТРЕЦЬКИЙ
Голова СУР, депутат

Прочитайте:

- ❖ Хроніку діяльності СУРУ
- ❖ З діяльності депутата Миколи Мирослава Петрецького
- ❖ Культурна діяльність СУРУ
- ❖ Симпозіум: «Румунсько-українські відносини: історія та сучасність»
- ❖ До 230-річчя від дня відходу у засвіти українського світоча Григорія Савича Сковороди
- ❖ Любіть ворогів ваших...

Заклик поважати права учнів, які належать до національних меншин

Освіта мовами національних меншин є правом, гарантованим Конституцією та Законом № 198/2023 «Про передвищу освіту». Однак нещодавно депутат Микола-Мирослав Петрецький був повідомлений про серйозну проблему: Міністерство освіти заблокувало можливість внесення вручну на платформу Румунської Інтегрованої Комп'ютеризованої Системи Освіти (PIKCO) учнів, які навчаються рідною мовою.

Це рішення ставить під загрозу адекватне фінансування шкіл, які підтримують навчання рідною мовою і загро-

жує майбутньому освіти мовою національних меншин в Румунії. Якщо його терміново не виправити, школи, які підтримують навчання рідною мовою, більше не зможуть отримувати необхідне фінансування, що безпосередньо вплине на ресурси та якість освіти, пропонуваної учням у наших громадах.

Микола-Мирослав Петрецький вже звертався з письмовим запитом до міністерки освіти Ліджії Деки з проханням роз'яснити правові підстави такого рішення, привернувши увагу на те, що поправка ставить під загрозу правиль-

ний розрахунок нормативу витрат на одного учня на 2025 рік, що призведе до недофінансування закладів освіти. Крім того, відсутність доступу до сум, пов'язаних з диференціацією та коригуючими коефіцієнтами, передбаченими в УР 68/31.01.2024, створить тиск на бюджет закладів освіти, що негативно вплине на якість освіти.

«Я не можу залишатися пасивним до такої адміністративної перешкоди, яка є кроком назад у питанні захисту та просування культурної та мовної ідентичності національних меншин. Без цих додаткових коштів школи не зможуть належним чином забезпечити необхідні ресурси для навчального процесу рідною мовою, що перешкоджатиме збереженню такого типу освіти» – зазначив Микола-Мирослав Петрецький у своєму Facebook.

Голова СУР на симпозиумі Румунсько-українські відносини. Історія та сучасність

Голова СУР, депутат Микола-Мирослав Петрецький взяв участь у 12-му міжнародному симпозиумі «Румунсько-українські відносини. Історія та сучасність», організованому Сату-Марською філією СУР у партнерстві з Повітовим музеєм Сату-Маре.

Із цієї нагоди Микола-Мирослав Петрецький підтвердив важливість співпраці між Румунією та Україною, зв'язку, який стає міцнішим завдяки багатовимірній підтримці, що надається Україні в нинішньому регіональному контексті. Він зазначив, що Румунія сьогодні сприймається як найнадійніший сусід та європейський партнер України, і цей статус досягнутий завдяки постійним зусиллям, у тому числі й діяльності Союзу українців Румунії.

Він нагадав, що протягом останніх років СУР постійно сприяє контактам між центральними та місцевими органами державного управління двох країн, між відповідними міністерствами, між повітовими та обласними радами, між органами місцевого самоврядування і т.д. «Сприяння контактам на центральному та місцевому рівнях між двома країнами було постійним пріоритетом для СУР, і цей пріоритет був підкреслений десятками і сотнями публічних і приватних заходів протягом останніх двох з половиною років, з моменту початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну», – сказав Микола-Мирослав Петрецький.

У цьому контексті Микола-Мирослав Петрецький також підкреслив великий потенціал для розвитку відносин з Республікою Молдовою, партнерства, яке може зростати завдяки цінному досвіду, набутому у співпраці з Україною. «Зміцнення румунсько-українських відносин створює міцну

основу для тристороннього підходу, включаючи Республіку Молдову, відкриваючи нові перспективи для співпраці у сферах, що становлять спільний інтерес. Це тристороннє партнерство може ґрунтуватися на спільних європейських цінностях та спільній відданості стабільності регіону, сприяючи

зміцненню відносин на всьому східноєвропейському просторі», – сказав голова СУР.

Він подякував організаторам із Сату-Марської філії СУР за їхню наполегливість в організації цього заходу, що сприяє підтримці важливого діалогу між Румунією та Україною. Завдяки їхнім постійним зусиллям повіт Сату-Маре виділяється як один з найактивніших центрів румунсько-українського співробітництва, місце, де з року в рік втілюються в життя ініціативи, спрямовані на зміцнення цих відносин.

Міжнародний симпозиум зібрав дослідників та експертів з Румунії, України, Польщі та Р. Молдови, забезпечивши платформу для діалогу та співпраці між нашими громадами. Захід організований за підтримки інституту префекта повіту Сату-Маре, Ради повіту Сату-Маре, Ужгородського національного університету, факультету літератури Університету ім. Бабеша-Бояй, Арадського університету ім. Васіле Голдіша, Чернівецького університету ім. Юрія Федьковича та інших місцевих і міжнародних партнерів і сприяє зміцненню взаєморозуміння, необхідного для стабільності та прогресу в регіоні.

РОБОЧА ЗУСТРІЧ З ГУБЕРНАТОРОМ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

У контексті довготривалої співпраці та зростаючого партнерства, 28 жовтня депутат Микола-Мирослав Петрецький провів важливу зустріч з губернатором Чернівецької області Русланом Запаранюком, щоб обговорити шляхи поглиблення відносин між Союзом українців Румунії та Чернівецькою обласною державною адміністрацією.

Співпраця між Румунією та Україною на всіх рівнях та в різних сферах, включаючи економічну, культурну та освітню, була однією з центральних тем на порядку денному. З цієї нагоди сторони домовилися про реалізацію спільних проєктів та ініціатив, а також поглиблення співпраці між навчальними закладами Чернівецької області та навчальними закладами Румунії, особливо тими, де навчання ведеться українською мовою.

Ця багаторічна співпраця матеріалізувалася у важливих ініціативах, включаючи організацію нещодавнього Тристороннього економічного форуму для розвитку бізнесу та відбудови України, партнером якого виступив СУР, з метою розвитку транскордонного співробітництва. Дискусії в Чернівцях були зосереджені на зміцненні відносин між СУР та місцевими органами влади в

Україні та Румунії, особливо тими, де добре представлені українські громади. Окремо обговорювалася необхідність посилення співпраці між представниками бізнесу з Румунії та України та розширення освітніх і

культурних проєктів, враховуючи великий досвід співпраці.

Завдяки Тристоронньому форуму в Ясах були створені міцні зв'язки між бізнесменами та місцевими адміністраціями з Румунії, що межують з Україною та Республікою Молдовою, і тепер СУР прагне розширити цю співпрацю на інші румунські повіти, де проживають українські громади. Губернатор Запаранюк підкреслив, що Румунія є важливим стратегічним партнером, а роз-

виток відносин з Румунією є пріоритетом для Чернівецької обласної державної адміністрації.

Микола-Мирослав Петрецький підкреслив, що СУР взяв на себе роль сполучної ланки між регіонами та місцевими державними адміністраціями двох країн і виступає за зміцнення цих зв'язків. У зв'язку з цим він підкреслив зусилля СУР щодо зміцнення двосторонніх зв'язків, відображені в Резолюції 9-го з'їзду СУР, яка визначає такі пріоритети, як активізація міжрегіонального співробітництва, популяризація українських культурних і релігійних цінностей, підтримка європейського шляху України і Молдови та боротьба з дезінформацією з метою збереження єдності української спільноти Румунії та діаспори.

Сторони також обговорили нещодавні угоди між Чернівецькою областю та Республікою Молдовою, які зміцнюють партнерство між українською та румунською спільнотами по обидва боки кордону, та наголосили на необхідності поширення цієї співпраці на інші регіони Румунії, де компактно проживають українці.

За вагомих особистих внесок у розвиток румунсько-українського співробітництва, успішну реалізацію спільних проєктів та активну гуманітарну підтримку губернатор Чернівецької області Руслан Запаранюк вручив панові Миколі-Мирославу Петрецькому відзнаку «Вдячна Буковина».

25 жовтня голова СУР, депутат Микола-Мирослав Петрецький взяв участь у Тристоронньому економічному форумі з розвитку бізнесу та відбудови України, партнером якого виступає Союз українців Румунії.

У своєму виступі Микола-Мирослав Петрецький високо оцінив ініціативу проведення цього форуму в Ясах та щиро привітав організаторів за ініціативу організувати його, адже він може стати взірцем для спільних та якісних проєктів, спрямованих на зміцнення відносин співпраці на регіональному та місцевому рівнях.

Голова СУР привітав той факт, що Румунія докладає значних зусиль для зміцнення двосторонніх відносин, особливо в нинішньому геополітичному контексті, посилюючи співпрацю з дружніми та сусідніми державами, у тому числі на міжрегіональному рівні. «Завдяки багатовимірній підтримці України під час війни Румунія стала найкращим сусідом і другом України, відіграючи важливу роль у сприянні експорту, зміцненні обороноздатності, захисті біженців та наданні енергетичної підтримки. Підтримка Румунії також повною мірою проявиться і в процесі відбудови України. Вже існують ініціативи, які розглядають Румунію як регіональний логістичний центр для всього процесу відновлення», – заявив Микола-Мирослав Петрецький.

«Повністю розуміючи необхідність розвитку двосторонніх відносин, ми не могли

Тристоронній економічний форум з розвитку бізнесу та відбудови України

не відгукнутися на запрошення організаторів стати партнерами цього Форуму, оскільки Союз українців Румунії залишається важливим мостом між сусідами і сприяє співпраці через свою діяльність, спрямовану на

зміцнення відносин між Румунією, Україною та Республікою Молдовою, країнами, які поділяють спільні ідеали та цінності, шляхом об'єднання спільних зусиль центральних та місцевих органів державної влади, експертів та бізнесменів, з метою встановлення зв'язків, які доповнюють дип-

ломатичні та політичні зусилля. Ми повністю беремо на себе роль мостобудівника у зміцненні тристороннього співробітництва між нашими державами, а українські спільноти в Румунії та Республіці Молдові і румунська спільнота в Україні можуть стати

сполучною ланкою у співпраці між трьома дружніми і сусідніми державами», – також зазначив голова СУР.

Микола-Мирослав Петрецький наголосив, що дискусії на Форумі важливі для всього регіону, вони формують регіональний проєкт, який сприятиме визначенню майбутнього регіону в середньостроковій і довгостроковій перспективах, участь України і Молдови в основних європейських програмах має вирішальне значення, а їх поступова інтеграція в єдиний ринок Європейського Союзу принесе конкретні і негайні переваги й сприятиме прискореному зростанню рівня життя, економічному розвитку і зміцненню демократії. «Зусилля, докладені Україною та Республікою Молдовою, величезні, боротьба за їхнє європейське майбутнє важка, але залізна воля і підтримка друзів прискорять стратегічне зближення Києва і Кишинєва з Європою», додав представник українців у Парламенті Румунії.

Джерело: uur.ro

Зустріч з українською делегацією, яка перебувала з візитом у Бухаресті

23 жовтня депутат Микола-Мирослав Петрецький взяв участь у двосторонніх зустрічах з українською делегацією, яка перебувала в Бухаресті з метою обговорення шляхів зміцнення двосторонніх відносин та вирішення спільних викликів на всіх рівнях, включаючи збереження, розвиток та вираження етнічної, культурної, мовної та релігійної ідентичності національних меншин.

З румунського боку в дискусіях також взяли участь голова Комітету з питань прав людини, релігії та національних меншин Ібрам Юсейн, лідер парламентської групи національних меншин Варужан Памбукчан та заступник голови Комітету з питань оборони, громадського порядку та національної безпеки Сорін Молдован.

До складу української делегації увійшли голова Державної служби України з етнополітики та свободи совісті Віктор Єленський, Посол України в Румунії Ігор Прокопчук, представник Департаменту публічної дипломатії та комунікації МЗС України Богдан Мовчан та перший секретар Посольства України в Румунії Борис Патраш.

У своєму виступі Микола-Мирослав Петрецький підкреслив, що румунська держава визнає конститутивну та визначальну роль національних меншин у формуванні, розвитку та стабільності румунського суспільства і бере активну участь у захисті та зміцненні їхніх прав. Він

розповів про румунську модель передової практики у сфері захисту прав осіб, які належать до національних меншин. Микола-Мирослав Петрецький наголосив, що українська меншина в Румунії разом з

румунською меншиною в Україні є мостом між двома державами, які поділяють однакові демократичні цінності. Представник українців у Парламенті Румунії також згадав про постійну та багатовимірну підтримку, яку Румунія загалом та Союз українців Румунії зокрема надали українським адміністраціям, українським біженцям в Румунії та внутрішньо переміщеним особам в Україні.

Участь делегації СУР у Днях української культури в Республіці Молдові

5 жовтня голова Союзу українців Румунії, депутат Микола-Мирослав Петрецький, у супроводі делегації, взяв участь у заходах, організованих у Кишиневі з нагоди Дня української культури в Республіці Молдові, на запрошення Голови Національного конгресу українців Республіки Молдови Дмитра Леканцева.

На офіційному відкритті заходу були присутні також віце-прем'єр-міністр, Міністр закордонних справ Республіки Молдови Міхай Попшой, голова Парламентської групи дружби Республіка Молдова – Україна Оазу

Нантой, тимчасовий повірений у справах Посольства США в Республіці Молдова Даніела ДіП'єро, тимчасовий повірений у справах Посольства України в Республіці Молдові Наталія Сіренко, президент Світового Конгресу Українців (СКУ) Павло Грод та уповноважений Верховної Ради України з прав людини Дмитро Лубінець.

Як голова Союзу українців Румунії, депутат Парламенту Румунії та віце-президента СКУ у справах Східної Європи, Микола-Мирослав Петрецький звернувся з вітальним словом та подякою до організаторів та учасників Дня української культури в Республіці Молдові, підкресливши, що такі заходи є надзвичайно важливими, оскільки вони дозволяють визначити та обговорити питання, що становлять спільний інтерес. Він також подякував молдовській владі за підтримку української спільноти в Республіці Молдові.

Під час заходу в Кишиневі голова СУР взяв участь у дебатах на тему «Розширення можливостей громади заради сталого майбутнього Молдови», де наголосив на необхідності стимулювання співпраці між місцевими органами влади в наших країнах. Він зазначив, що найбільші можливості для розвитку відкриває близькість Молдови до Європейського Союзу, який є найбільшим інвестором в економіку сусідньої країни.

Представник українців у Парламенті Румунії розповів, що СУР має численні приклади передової практики у цій сфері, сприяв налагодженню прямих контактів між місцевими органами влади Румунії та України, а також розробив проекти з європейськими фондами вартістю в десятки мільйонів євро. «Наш досвід у цій сфері може бути корисним для української спільноти в Молдові, оскільки він базується на європейських проєктах, яких ми реалізували на місцевому рівні між Румунією та Україною.

Водночас Микола-Мирослав Петрецький підкреслив надзвичайну важливість продовження європейського шляху Молдови. Зазначив, що Європейський Союз забезпечує найвищий рівень захисту прав національних меншин, а українці Республіки Молдови матимуть в Європейському Союзі найбезпечніше місце для збереження своєї ідентичності. Він нагадав, що українці Румунії були в авангарді зусиль, спрямованих на зближення Румунії з ЄС, брали активну участь у цьому процесі та прийнятті важливих політичних рішень, а також користувалися і користуються перевагами вступу до ЄС.

Голова СУР висловив переконання, що громадяни Республіки Молдови також можуть повною мірою користуватися перевагами Європейського Союзу, ставши його частиною. «Європейська мрія може бути побудована в Республіці Молдові і час покаже, що європейська мрія в Республіці Молдова не гірша за європейську мрію в будь-якому іншому західному місті. Ми, українці Румунії, сповна реалізували свою європейську мрію вдома, не виїжджаючи за межі країни», – зазначив лідер українців Румунії.

Микола-Мирослав Петрецький також згадав про історичну можливість, яку зараз мають українці Молдови разом з українцями України, стати частиною однієї великої європейської родини. «Після багатьох десятиліть і століть страждань ми разом, усі українці регіону, опинимося в сильній і процвітаючій Європі, спільному просторі миру і розвитку. Для українців Румунії Європейський Союз вже є домом, а переваги та можливості, які ЄС пропонує європейським громадянам, є величезними – від миру та безпеки до процвітання та високого рівня життя», – наголосив голова СУР.

(Продовження на 5 стор.)

З діяльності депутата МИКОЛИ-МИРОСЛАВА ПЕТРЕЦЬКОГО

ЗУСИЛЛЯ ЗАДЛЯ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ГРОМАДЯН

Завдяки терміновому парламентському втручанню депутата Миколи-Мирослава Петрецького проблему блокування введення на платформі SIIIR даних учнів, які навчаються рідною мовою, було успішно вирішено!

«Я вжив заходів, щойно після того, як мені повідомили про цю ситуацію, що загрожувала недофінансуванням навчальних закладів та могла негативно вплинути на освіту рідною мовою», – написав представник українців у Палаті депутатів на своїй сторінці у Facebook.

Міністерство освіти заблокувало ручне введення даних про учнів, які навчаються рідною мовою, що призвело б до некоректного розрахунку нормативу витрат на одного учня та недофінансування навчальних закладів. Микола-Мирослав Петрецький офіційно звернувся з письмовим запитом до міністерки Ліджії Деки з проханням надати роз'яснення та терміново виправити це рішення.

«Я радий підтвердити, що необхідні кроки були зроблені і введення даних учнів на платформу розблоковано. Таким чином, школи, які підтримують освіту рідною мовою, зможуть і надалі отримувати необхідне фінансування для забезпечення якісної освіти. Я залишаюся твердо відданим питанням освіти рідною мовою. Одним із пріоритетів мого мандату є забезпечення доступу кожного учня до ресурсів та підтримки, необхідних для розвитку, а також захист та підтримка українських школярів для збереження їхньої ідентичності та досягнення успіхів в навчанні», – підкреслив Микола-Мирослав Петрецький.

* * *

25 жовтня Національна залізнична компанія „CFR“ SA підтвердила, що у 2025 році 5 пар поїздів курсуватимуть на ділянці Сальва – Вішеу-де-Жос – Сігету Мармаціей, таким чином забезпечуючи залізничне сполучення між Клуж-Напокою та Сігету Мармаціей через Беклян на Сомеші, Сальву та Вішеу-де-Жос.

Це оголошення є доброю новиною для мешканців Мараморощини, оскільки свідчить про вирішення проблеми доступу до важливого залізничного сполучення, до

якого Микола-Мирослав Петрецький долучився 7 жовтня, коли направив рішучий депутатський запит міністру транспорту Соріну Гріндяну.

У цьому офіційному зверненні, дуже важливою виявилася підтримка залізничних профспілок, що посилює голос громади і підкреслило важливість збереження цього життєво важливого маршруту. Це має величезний вплив на рівні громадян.

Наразі CFR SA працює над детальними маршрутами, які стануть відомими після оновлення Плану залізничних маршрутів у 2025 році, забезпечуючи таким чином добре сплановану безперервність транспортних послуг для громадян. Крім того, найближчим часом інший залізничний оператор проведе випробування на цьому маршруті, щоб розширити можливості пересування для мешканців Мараморощини.

Збереження цього залізничного маршруту відкритим є значним досягненням, до якого долучився Микола-Мирослав Петрецький, підтримуючи потреби у мобільності мешканців Марамороського повіту, особливо тих, хто залежить від цієї залізниці щодня, щоб дістатися до роботи, школи чи до інших важливих для повсякденного життя місць.

Таким чином, завдяки спільним зусиллям, конструктивним заходам та чіткому баченню, буде забезпечено доступ до залізничної інфраструктури та транспортних послуг, які вкрай необхідні українській громаді в цьому регіоні.

ПОЛІТИЧНІ ЗАЯВИ

Голова Союзу українців Румунії, депутат Микола-Мирослав Петрецький, 5 листопада з трибуни Парламенту як від себе особисто, так і від імені всієї української спільноти Румунії, привітав переобрання Майї Санду

на посаду Президента Республіки Молдови у другому турі президентських виборів.

Двічі менш ніж за місяць сила європейської мрії молдовських громадян мусила пройти випробування і двічі їхня мужність та рішучість протистояли страху, підживлюваному загрозливими наративами Москви. Ця мужність дає крила європейській мрії, яка відроджується в країнах Кавказу і всього Чорноморського регіону, – сказав Микола-Мирослав Петрецький.

Він підкреслив, що така ж мобілізуюча сила мужності підтримала Україну перед обличчям російської збройної агресії. «Учора мужність України та українського народу, що прагне за будь-яку ціну вирватися з московського васалітету, була визнана і підтримана міжнародним співтовариством. Я переконаний, що сьогодні цю мужність перейняв Кишинів, а завтра ми побачимо її в Тбілісі», – додав пан Петрецький.

Республіка Молдова все ще стикається з серйозними викликами на своєму нещодавно визначеному європейському шляху, заявив представник українців у румунському парламенті, зазначивши, що без підтримки більшості в молдовському парламенті нещодавні вибори і перемоги на референдумі про європейську інтеграцію і президентських виборах – ризикують залишитися символічними. У найближчі місяці на нас чекає нова битва – парламентська, – попередив Микола-Мирослав Петрецький.

Він висловив вдячність за те, що Румунія, як країна-член Європейського Союзу, завжди підтримувала і продовжує підтримувати європейську мрію Республіки Молдови. «Солідарність походить від наших історичних коренів і переконання, що Республіка Молдови заслуговує на те, щоб йти європейським шляхом разом з нами. Завдяки постійній підтримці Румунії у прокладанні європейського шляху Республіки Молдови, європейська мрія наших братів не втрачається. Румунія завжди була і буде поруч, тримаючи в руці запалений факел», – зазначив голова СУР.

«Я впевнений, що Республіка Молдова продовжить свій шлях без вагань, що її «геополітичний потяг», як і потяг України та інших країн, які прагнуть уникнути ідеологічної тиранії Москви, досягне пункту призначення. Ми будемо Європу щодня в Румунії, в Україні, в Республіці Молдові, в Грузії і скрізь, де живе прагнення до свободи. Європейська мрія є нашою, спільною, а урок мужності і гідності Республіки Молдова мотивує і мобілізує нас ще більше», – підсумував Микола-Мирослав Петрецький.

ОГЛЯДАЧ

Участь делегації СУР у Днях української культури в Республіці Молдові

(Продовження із 4 стор.)

Він також нагадав, що «Румунія є найкращим другом і сусідом України та Республіки Молдови, румунська держава має свіжий досвід європейської інтеграції, вона ближча до культурної та духовної моделі Східної Європи, і саме тому підтримка Румунії була і є надзвичайно важливою для України та Республіки Молдови, особливо зараз, в умовах збройної агресії

біля наших кордонів. Відносини між Румунією та Республікою Молдовою перебувають на відмінному рівні, безпрецедентному з моменту проголошення незалежності Республіки Молдови. Підтримка Румунією Республіки Молдови є безумовною, на благо всіх молдовських громадян, незалежно від етнічної приналежності, мови чи релігії».

Наприкінці Микола-Мирослав Петрецький сказав, що однастайна оцінка Світового Конгресу Українців (регіональним віцепрезидентом якого має честь бути) полягає в тому, що українська громада в Молдові має історичну можливість наблизитися до Європейського Союзу. «Ми будемо дуже раді, якщо українці Молдови скористаються нею і чекаємо на них в Європейському Союзі! Але потрапити туди вони зможуть лише тоді, коли зроблять історичний вибір з думкою про європейське майбутнє своїх дітей!» – підсумував голова Союзу українців Румунії.

Джерело: uur.ro

СОЮЗ УКРАЇНЦІВ РУМУНІЇ НАДАВ ДОПОМОГУ ПОСТРАЖДАЛИМ ВІД ПОВЕНІ В ГАЛАЦЬКОМУ ПОВІТІ

Союз українців Румунії не міг залишитися байдужим перед обличчям трагедії, яка нещодавно сталася в Галацькому повіті, де вода безжально змела людські життя, домівки та накопичені за роки речі.

За ініціативи голови Союзу українців Румунії Миколи-Мирослава Петрецького, Рада СУР наприкінці вересня прийняла рішення виділити певну

суму з власних доходів Союзу на підтримку кількох родин у населених пунктах, які найбільше постраждали від повені, котрі втратили все, що нажили за життя, включно й найпростіші та найнеобхідніші речі.

На ці гроші було придбано 16 холодильників, що були перевезені та передані сім'ям у Слобозії Конакі, одному з найбільш постраждалих від повені сіл повіту Галац. Побутова техніка була доставлена та передана представниками СУР за підтримки заступника віцемера населеного пункту Даніеля Ене.

Там, серед повністю зруйнованих або підтоплених будинків, серед людей, які стали жертвами раптової повені, тільки солідарність може повернути надію і змінити ситуацію на краще. У найважчі моменти, поза втратою грошей та речей, ніхто не повинен залишатися наодинці.

Саме тому Союз українців Румунії хоче бути поруч з усіма цими людьми, керуючись думкою, що разом, людина за людиною, душа за душею, ми можемо відновити втрачене і повернути надію.

Своїм жестом ми хочемо бути поруч з постраждалими сім'ями, усвідомлюючи, що ніякі гроші не можуть замінити спокій і безпеку в помешканні, але вони можуть дати надію на новий початок.

Провід Союзу українців Румунії висловлює особливу подяку пані Іляні Леон, голові Галацької філії СУР, пані Корнелії Партеніє, адміністратору СУР та пану Костелу Іліє, старшому раднику СУР, за їхню роботу та зусилля.

У Констанці відбувся круглий стіл на тему «Новий голос у міжетнічній гармонії Томіса»

Союз українців Румунії організував 28 вересня у Констанці круглий стіл на тему «Новий голос у міжетнічній гармонії Томіса», перший захід, проведений після відкриття нового приміщення Союзу в

ніадіс, генеральний секретар Демократичного союзу турків Румунії Ервін Ібраїм, представниця Болгарської громади «ЕДИНСТВО» Теодора Карпуз, представниця Центру регіональної інтеграції Александра Сімон, представниця JRS Румунія Ольга Попова, координатор World Vision Румунія Констанца, Резван-Кетелін Нікола та голова Асоціації «Новополіс» Ірис Алексі.

Відкриваючи захід, голова Союзу українців Румунії Микола-Мирослав Петрецький підкреслив важливість добруджанської моделі культурного співіснування, роль національних меншин в її консолідації та підтримку етнічних громад з боку румунської держави. Він також підкреслив роль нового представництва Союзу у підтримці української громади та українських біженців у регіоні, наголосивши, що воно може стати платформою для розвитку спільних проєктів.

Депутат і член парламентської групи національних меншин Варол Амет підкреслив ефективність міжетнічної, міжкультурної та міжконфесійної моделі в Добруджі та роль місцевої української громади у вдосконаленні цієї моделі шляхом діалогу та співпраці. Учасники обговорили поточні виклики та можливості для співпраці між нацменшинами, владою та установами, що працюють з біженцями. У висновках підкреслено необхідність зміцнення цих зв'язків та розробки конкретних проєктів для добробуту всіх громад регіону.

цьому місті. На заході були обговорені теми, пов'язані з етнічною та культурною гармонією у Добруджі, з наголосом на поточних викликах та можливостях.

Дебати були поділені на два розділи: «Історична модель культурної, етнічної та конфесійної злагоди Добруджі» та «Можливості для співпраці та згуртованих проєктів нацменшин у Добруджі». У них взяли участь представники місцевої влади, етнічних та академічних спільнот, а також організацій, які працюють з українськими біженцями.

Серед учасників були присутні керівниця Служби з надзвичайних ситуацій та європейських справ Інституту префекта Ліліана Піскану, проф. др. Маріан Зідару, голова Грецької громади «ЕЛПІС» Антон Анто-

УТОЧНЕННЯ

* * *

У газеті „Український вісник“ № 19-20/2024, де подано списки радників, обраних від СУРУ, було пропущено ім'я радника Маковей Івана (через неувважність окремих членів філії), обраного до місцевої ради громади Бряза, Сучавського повіту.

* * *

У повіті Тіміш, комуна Ґаводжія, внаслідок відкликання Росоки Василя, обраним радником до місцевої ради було затверджено Нікоаре Лучіана Ніколає.

БРЯЗА

ҐАВОДЖІЯ

Радник – Маковей Іван
господар, 50 років

Радник – Нікоаре Лучіан
Ніколає
вихователь, 34 роки

30-31 жовтня 2024 року у м. Сату Маре відбувся XII Міжнародний симпозіум «Румунсько-українські відносини: історія та сучасність».

Організатором симпозіуму були Союз українців Румунії на чолі з його головою, депутатом Парламенту Румунії Миколою Мирославом Петрецьким і Сатумарська філія Союзу українців Румунії на чолі з Любою Горват.

Міжнародний симпозіум проведений на високому організаційному і фаховому рівнях. Про це свідчить значна кількість запрошених учасників, зокрема понад 70 відомих вчених з Румунії, України, Польщі й Молдови та вищих посадових осіб повіту й міста Сату Маре, Закарпатської, Івано-Франківської та Чернівецької областей, голів повітових філій Союзу українців Румунії, представників засобів масової інформації та ін.

Учасники симпозіуму неодноразово наголошували на важливості міждержавних румунсько-українських взаємин на різних рівнях – міждержавному і транскордонному (обласному, районному і населеного пункту) у нинішніх умовах війни Росії проти України, значущості гуманітарної допомоги Союзу українців Румунії.

Під час пленарних і секційних засідань було розглянуто актуальні політичні, історичні, економічні, екологічні, соціальні, культурні та інші питання. Спектр обговорюваних проблем засвідчує робота таких секцій, як: «Археологія», «Історія та міжнародні відносини»,

Симпозіум «Румунсько-українські відносини: історія та сучасність»

ти результати міжнародного симпозіуму в збірнику наукових праць «Румунсько-українські відносини: історія, сучасність та перспективи».

**Професор Іван ДУБОВИЧ,
професор Оксана ГРИДЖУК,
доцент Оксана СЕНЮРА
Національний лісотехнічний
університет України, місто Львів**

СВЯТО НАУКОВОГО СПІЛКУВАННЯ

У мальовничому румунському місті Сату-Маре відбувся XII міжнародний симпозіум «Румунсько-українські відносини. Історія та сучасність», що, як завжди, перетворився на справжнє свято наукового спілкування, нових знайомств та зустрічей зі знайомими науковцями з різних куточків Румунії та України, а також з інших європейських країн. Мала за честь представляти на цьому поважному форумі й кафедру української мови та культури Ниредьгазького університету (Угорщина). Було цікаво й повчально зануритися в простір життя української національної спільноти в сусідній державі, побачити, яку колосальну роботу вона здійснює на теренах Румунії для збереження національної ідентичності тутешніх українців та популяризації української культури у світі.

Діяльність Союзу українців Румунії, що підтримується на державному рівні та реалізовується у філіях через одержаних і патріотичних людей, є багатоманітною й результативною. Надзвичайно приємне враження справило те, яку активну культурницьку, видавничу й наукову роботу проводить СУР, що засвідчив і цей симпозіум. Серцем дійства разом зі своєю командою стала пані Ірина-Люба Горват – відомий науковець-історик, очільниця Сатумарської філії СУР.

За її люб'язного сприяння нам вдалося попрацювати і в приміщенні самої філії, ознайомитися з періодикою, що друкується українцями Румунії, виданнями художньої та науково-популярної літератури українською мовою, опублікованими в Румунії, поспілкуватися про специфіку існування й діяльності української громади в умовах непростого сьогодення.

Загалом же зазначимо, що міжнародний симпозіум було організовано на найвищому рівні. Усе було продумано до деталей: і святкове пленарне, на якому виступали поважні гості, і робота в секціях, що відбувалася злагоджено, в атмосфері змістовної й толерантної наукової комунікації, і побутово-організаційні моменти, зокрема смачна кухня з румунськими акцентами, проживання в готелі в самому центрі міста, що давало можливість погуляти вечірнім Сату-Маре – затишним, компактным, доглянутим містом. Організатори подбали й про те, щоб гості розуміли одне одного, щоб наукові дискусії були плідними й цивілізованими. Усі румунськомовні доповіді на пленарному та секційних засіданнях було перекладено українською мовою, за що окрема вдячність пані Любі Горват та досвідченим перекладачам Миколі Грещуку, Тарасові Дацьо, Сергію Гакману.

Тож дякуємо за теплий прийом, за те натхнення, яке дарують нам подібні зустрічі, за можливість зустрічатися, ділитися досвідом, а також підтримувати один одного. Хай

вдається реалізовувати плани Вам, дорога пані Ірино-Любо Горват, а також усім тим, хто працює разом з Вами на благо українців у період важких історичних випробувань.

**З повагою і вдячністю – Евеліна БАЛЛА,
доцент кафедри української мови та
культури Ниредьгазького університету.**

ВІДГУК

Від усього серця дякую організаторам міжнародного симпозіуму, який відбувся у чудовому місті Сату Маре. Щиро вдячний за виняткову гостинність і професійний підхід до організації заходу. Симпозіум залишив глибоке враження не лише завдяки змістовним обговоренням та обміну ідеями, а й завдяки теплій атмосфері, створеній вами. Вперше відвідаючи ваше місто, я зміг побачити схожість між Сату Маре та моїм рідним містом Чернівці: обидва відомі своєю багатонаціональною культурою, де люди різних національностей, попри виклики сьогодення, живуть разом у злагоді та повазі.

Ще раз дякую за надихаючу атмосферу, підтримку і можливість відчувати дух порозуміння та солідарності на вашому заході. Цей досвід неодмінно залишиться зі мною як важливий спогад і джерело натхнення.

Георгій ПОСТЕВКА, Чернівці
(Продовження на 15 стор.)

ОСІННІ ТРАДИЦІЇ ТА ЗВИЧАЇ УКРАЇНЦІВ У ВИШІВСЬКІЙ ДОЛИНІ

У селі Вишівська Долина 28 вересня Марамороська філія Союзу українців Румунії разом з місцевою організацією наблизила громаду до свого коріння, провівши захід «Лущинки». Захід, відомий як «Лущення кукурудзи», є сільськогосподарським ритуалом підготовки кукурудзи до зими та святом української душі.

Під лагідним осіннім сонцем громада зібралася, як і в минулому, щоб оживити традицію, яка нагадує нам про силу і красу зв'язків між поколіннями. Очищення качана символізує підготовку домогосподарств до зими та забезпечує спадкоємність у громаді. Традиційні українські пісні та життєві історії перенесли людей в автентичну традиційну атмосферу тепла і солідарності.

В САТУ-МАРЕ - КОНКУРС ТРАДИЦІЙНОГО УКРАЇНСЬКОГО КУЛІНАРНОГО МИСТЕЦТВА

Сату-Марська філія Союзу українців Румунії, Теребештська місцева рада, Сату-Марський повітовий музей та Телеканал «Газета/Норд Вест» організували 22 вересня в Теребештах другий захід «Міжетнічне співіснування в Сату-Маре – конкурс традиційного українського кулінарного мистецтва».

На заході були присутні українські представники з Мікули, Агріша, Тарна-Маре та Сату-Маре, а також багато місцевих жителів. З української сторони участь у заході взяли Мирослава Ливч – начальник Відділу Державного Управління Закарпатської обласної ради, Віктор Семканич – мер громади Довге, Василь Немцюк – депутат Довжанської місцевої ради та Жанна Микитюк – директор Хустської ЗОШ I-III ступенів. У заході також взяв участь Роберт Ласло, менеджер Сату-Марського Повітового Центру Збереження та Просування Традиційної Культури.

Голова Сату-Марської Філії СУР д-р Ірина Люба Горват підкреслила, що традиційна їжа є символом ідентичності та об'єдную-

чим фактором, який згуртовує громади. Василь Бучута, перший заступник голови СУР Сату-Маре, згадав про низку важливих заходів, організованих Союзом у повіті. Мер комуни Теребешть Маріанна Ніколета Аворніціць подякувала СУР та депутату Миколі-Мирославу Петрецькому за підтримку та організацію заходу в населеному пункті. Вона підкреслила, що саме за сприяння СУР було укладено угоду про співпрацю та побратимство між громадою Теребешть та громадою Довге з України, що є вигідним для обох населених пунктів.

Мирослава Ливч високо оцінила внесок СУР у зміцнення української громади в Румунії та подякувала голові СУР за його постійну підтримку України, а

Віктор Семканич подякував Союзу за його участь у сприянні підписанню угоди про співпрацю. Жанна Микитюк підкреслила, наскільки важливо мати такого представника, як депутат Микола-Мирослав Петрецький, який підтримує та захищає інтереси українців.

Роберт Ласло підтвердив постійну підтримку інституції у проведенні таких заходів. Міхаела Григорян, представниця Повітового Музею Сату-Маре, розповіла про приємний досвід співпраці з СУР, особливо під час таборів, організованих для українських дітей.

Василина Мотіка, голова місцевої організації СУР с. Теребешть, подякувала СУР за фінансову підтримку заходу і подякувала господарям, які приготували традиційні українські страви.

Мистецьку програму відкрив співак і автор пісень Адріан Лупеску, а вокальний гурт «Боржава» з Довгого представив український весільний обряд і традиційні пісні, зворушивши публіку.

«Українська кухня – кулінарні традиції осені», у Молдові-Сулиці

Осінь, з її багатством та щедрістю, відродила українські кулінарні традиції в Молдові-Сулиці. 24 вересня в цьому буковинському селі відбувся 6-й захід «Українська кухня – кулінарні традиції осені», організований головною місцевою організацією СУР Надією Лазар-Бойчук у партнерстві з Сучавською Філією СУР на чолі з Іллею Саучуком, мером Петром Жекало та директором місцевої восьмирічної школи, вчителькою Коріною Бутнару.

На святковому відкритті пролунали національні гімни Румунії та України, після чого відбулося благословення о. Михайла Кобзюка, єпархіального радника зі зв'язків з меншинами Сучавської та Радівецької Архієпархії, та парафіяльного священика о. Стефана Корлоцана.

Головною привабою заходу стала кулінарна виставка традиційних українських страв. Серед смаколиків були мамалига з картоп-

довнювали кулінарну картину, а десерти, ватрушки з сиром, горіхові пироги, горіховий струдель, горіховий бісквіт, лаваші печені на плиті, пончики з цукровою пудрою і пироги в сметані порадували смаки всіх учасників заходу. Неодмінними доповненнями були домашні лікери з суниці та чорниці, які додали до смаколиків нотку осінньої автентичності.

На додаток до смаку страв захід також вивів на перший план співпрацю між школами в рамках освітнього партнерства між восьмирічною школою з Молдови-Сулиці, восьмирічною школою з Арджелу, восьмирічною школою з Бродіна де Сус та восьмирічною школою з Палтіну. Фольклорні колективи «Гуцули з Палтіну» під керівництвом вчительки Константини Бурсук, «Гуцули з Арджелу», координовані вчителькою Чераселою Чорней, «Буковинка» під керівництвом вчительки Джети Добранської та гурт «Квіточки» під керівництвом вчительки Дани Чуперчук запропонували яскраві мистецькі моменти, просуюючи українські тради-

ції за допомогою танців і пісень, вражаючи аудиторію автентичністю народних костюмів та енергією.

На завершення Надія Лазар-Бойчук, координатор заходу, подякувала Союзу українців Румунії, за підтримку, яку вони надавали протягом багатьох років освіти рідною українською мовою та культурно-релігійній діяльності.

лею, гриби з сметаною, паніровані гриби, голубці з урдою, риба з часником та холодець, а також деруни, кишка з борошном, ковбаса з свинини, сало та копчена шинка. Овеча бринза, кисле молоко і домашній хліб

16-й Фестиваль «Таємниця соління – свято української господині», у Мілішівцях

Фестиваль «Таємниця соління – свято української господині», подія, що стала традиційною і проводиться вже в 16-й раз відбувся у Мілішівцях Сучавського повіту 20 жовтня. З часу свого першого проведення у 2007 році фестиваль, ініційований Брандушею Песларі, головною місцевою організацією Союзу українців Румунії, виріс, об'єднуючи покоління, які пишаються своєю культурною спадщиною.

Мілішівецькі соління, відомі на всю країну та експортуються до таких країн, як Іспанія, Італія, Німеччина та Великобританія, знову опинилися в центрі уваги, пропонуючи урок про силу традицій та безперервність сільсько-господарської праці в цьому регіоні. Сотні гектарів, на яких щороку вирощують капусту відбірних сортів, стали символом безперервної праці та місцевої майстерності, а секрети приготування цих солінь з любов'ю передаються молодим поколінням.

Осінній декор надав заходу мальовничої атмосфери, де запах свіжих солінь і традиційні пісні приносили радість і вдячність. На сцені Будинку Культури міста виступили маленькі та великі артисти: танцювальний ансамбль «Буковинська ружа» з Мілішівців – хореограф Валентин Блидзя, оркестр «Буковинська ружа» – викладач Флорін Даскелу, Художній ансамбль «Коломийка» з Серету – викладач Зірка Янош, «Тарафул» з Гропен – координатор Миколай Яцків. Юні танцюристи з Мілішівців виявилися дуже таланови-

тими та вразили українськими танцями, підготовленими Габрієли Песеїле.

Організатори нагородили всіх гостей почесними грамотами на знак подяки за їхній внесок у збереження традицій предків. У заході взяли участь члени місцевої громади, представники Повітового Комітету СУР – Микола Чокан, Зірка Янош, Надія Лазар-Бойчук та представники муніципалітету – Ана Маковей, Кетеліна Віцега та Петру Плещук.

Фестиваль «Таємниця соління – свято української господині» також підкреслює важливість збереження та популяризації українських кулінарних звичаїв і традицій в районі Радівці, стаючи можливістю для зміцнення зв'язків між поколіннями.

Всесвітній день освіти, відзначено у Сігету Мармацієй

Марамороська філія Союзу українців Румунії у партнерстві з Педагогічним ліцеєм імені Тараса Шевченка в Сігету-Мармацієй організувала 3 жовтня в актовій залі навчального закладу захід, присвячений Всесвітньому дню освіти (вчителя). Під назвою «День освіти – підвищення якості навчання українською мовою: виклики та рішення» подія об'єднала вчителів, шкільних інспекторів та голів громад для обговорення стратегій підтримки освіти рідною українською

мовою. Насичена програма заходу включала панельні дискусії та інтерактивні воркшопи, які зосереджені на рішеннях, необхідних для розвитку освіти українською мовою.

На заході був присутній голова Союзу українців Румунії Микола-Мирослав Петрецький, який підкреслив значення освіти

українською мовою для українців Мараморощини та для всієї української спільноти. У своєму виступі він підкреслив, що освіта є фундаментальною основою для будь-якої національної меншини у збереженні мови, культури, традицій та звичаїв. Він також підтвердив постійну підтримку Союзу для розвитку україномовної освіти через конкретні програми, такі як курси підвищення кваліфікації для вчителів та конкурси й олімпіади для учнів, включаючи підтримку молодих людей, які бажають навчатися у провідних вищих навчальних закладах країни.

Микола-Мирослав Петрецький підкреслив видатні результати, які показали учні на олімпіадах з української мови та літератури, відзначивши збільшення кількості дітей, які вивчають українську мову. Крім того, він сказав, що нові механізми, внесені завдяки його парламентським зусиллям до закону «Про освіту», спрямовані на те, щоб зробити українську освіту більш привабливою як для учнів, так і для вчителів.

У заході взяли участь посадовці та фахівці в галузі освіти та представники Союзу українців Румунії, зокрема генеральний шкіль-

ний інспектор Міхай Космін Поп, заступник генерального шкільного інспектора Філіп Дан Андрей та лідери української спільноти, такі як Ілля Саучук, Василь Пасенчук та Ірина Люба Горват. Учасники дискусії обговорили актуальні питання у сфері освіти, такі як виклики україномовної освіти, визначення можливостей для подальшого розвитку, ролі громади та влади у підтримці цього виду освіти. Семінари, у свою чергу, надали

учасникам можливість обговорити інтеграцію дітей українських біженців у румунську систему освіти.

4-й Фестиваль української релігійної пісні у Мікулі

Українська громада Сату-Марського повіту зібралася, 15 вересня у Мікулі – понад 250 учасників – на одну з найочікуваніших культурних та духовних подій року: 4-й Фестиваль української релігійної пісні. Організований Сату-Марською філією СУР та проведений місцевою організацією з Мікули, де проживає найбільша українська громада в повіті, фестиваль зібрав українські хори та виконавців з усього регіону на великий концерт.

Голова Союзу українців Румунії, депутат Микола-Мирослав Петрецький, який взяв участь у заході, підкреслив важливість відкритості Союзу до всіх релігійних конфесій та постійної підтримки їхньої діяльності. Голова СУР підкреслив, що краса і дух української мови зберігається в тому числі і завдяки тим, хто так гарно виконує релігійні пісні українською мовою. Микола-Мирослав Петрецький також подякував організаторам за їхні зусилля, підкресливши особливу роль фестивалю у житті громади.

Від України зі словами вдячності до організаторів звернувся заступник міського голови Виноградова (Закарпаття) Віталій Любка, який підкреслив міцні зв'язки та постійну підтримку, яку СУР надає українській громаді, особли-

во в ці складні часи. Українського посадовця супроводжував директор Виноградівської районної лікарні Олександр Мілюков. Єпископ Віктор В'ячеслав з Ужгорода своєю присутністю вшанував подію, а заступник мера с. Мікула представив місцеву владу.

Особливий момент був присвячений пастору Івану Коржуку, який вже 40 років служить в Українській п'ятидесятницькій церкві в Мікулі. За свою відданість пастор отримав почесну грамоту від СУР, яку йому вручив депутат Микола-Мирослав Петрецький.

Також були присутні пресвітер Даніель Голдіш з Мікули, члени Арадської філії СУР, хор п'ятидесятницької церкви з Мікули, інструменталісти, співаки з церкви в Сату-Маре та члени хору п'ятидесятницької церкви з Арада.

У заході взяли участь хори та співаки з усього регіону: Арад, Теребешть, Агріш, Ботіз та Сату-Маре, що сприяло створенню теплої та емоційної атмосфери. Пісні, виконані українською мовою, віддали шану українській вірі та традиціям, перетворивши неділю на справжнє свято душі.

Джерело: uur.ro

До 230-річчя від дня відходу у засвіти українського світоча ГРИГОРІЯ САВИЧА СКОВОРОДИ

2. Можливий діалог з Духовником Варсавою про ТАЇНУ ВАЛЕНТНОСТІ ВЕРХОВНОЇ МУДРОСТІ

*

Запозичене з хімії, поняття «валентність» набрало у лінгвістиці конотативу «здатності слова визначати кількість і якість залежних від нього слів» (ВТС сучасної української мови, Київ, 2009).

Існують помисли, ідеї, погляди, часто висловлені у формі крилатих виразів, які увічнились ореолом загальної Правди, які належать духовній скарбниці світу людської мудрості, сприйняті як аксіоматичні цінності гармонійного функціонування складників Всесвіту. Мислителі покликані Верховною Мудрістю увіходити з Нею у таємне коливання, а їхня особиста вібрація породжує оті вічно-правдиві словесні структури людської мудрості. Той же самий помисел, ідея чи погляд висловлюється ними оригінально, притаманно особистості мислителя-мудреця але сугерує ту ж саму суть. Тому, напевно, всі вони схильні до висновку, що в цьому полягає таїна валентності Верховної Мудрості.

Григорій Савич Сковорода належить до когорти тихих мислителів, його афоризми, байки, вірші-пісні, філософські трактати слугують незаперечними доказами цьому твердженню.

*

ЄФ: Уклінно вітаю, преподобний Духовнику, та щиро дякую за твоє незгасиме світло по вільній, але одночасно складній дорозі стремління людини до справжньої свободи, а це означає до Верховної Мудрості!

ДВ: З любові до такого стремління я долаю будь-який мандрівний простір для розмови з тобою, щоб сказати, мій вірний спудею, що дорога до Верховної Мудрості це єдина путь до справжньої свободи, вона є насправді вільною, але зовсім не складною, її ускладнює тільки сама людина.

ЄФ: А чому б людина ускладнювала дорогу до Верховної Мудрості, адже бути мудрою вона прагне постійно і на кожному кроці?!

ДВ: Правильне спостереження, але це прагнення потрібно втілювати засобами правди, честі, любові, працею уроджених здібностей. Справжній лікар чи воїн, священник чи суддя, митець чи вождь не справжні за їхнім просто бажанням, а за призначенням Всевишнього.

ЄФ: Можна допустити і зворотний порядок?... Реалії людського життя-буття надають не малу кількість чинів чи фахів отриманих не вищезазначеними тобою засобами.

ДВ: Вірне і дане спостереження, але ця «реалія» є головною причиною зла у міжлюдських відносинах, від особистих до міжнародних. Чини чи фахи, отримані не шляхом правди та уроджених здібностей, тобто за Божим покликанням, присвоюються задля найпогубнішої марноти-марнот – людська слава та велич. Одна із людських мудростей повчає так: Що легко отримується, то й легко втрачається!

ЄФ: Ну, це так давно вже відомо людині і перевірено вдосталь, то чому вона, людина, не зрікається марних засобів? Так важко їй бути чесною, правдивою, працелюбною?

ДВ: Я тобі відповім, спочатку, такими віршами: Глянь на буйність в сій годині! Нині скиптр і булава, вранці вставши – злая слава; наскрізь серце коле, руки зв'язані і ноги! Буйність, дорогий друже, це найстрашніший ворог здорового глузду. Він породжує в людині смертельну амбіцію – бути Богом на землі! Буйність – це кінець дороги, переповненої сіттями марних пристрастей і початок різкого, прикрого, невблаганного падіння людини.

ЄФ: А може людина позбавитись чи оминати оті сіті? Звісно всім те, що вони, пристрасті, а головне буйність, надто привабливі й надто сильно впливають на людину. Є спроможна людина побороти такі сіті марноти?

ДВ: Незаперечно може! Знаємо із Святого Письма, що Всевишній, сотворивши людину за своїм образом та подобою, вдихнув людині віддих

життя, дозволив їй пізнати добро і зло та обрати для свого життя-буття між Божественним садом та світом нескінчених протилежностей: добро-зло, світло-темрява, голова (головне) – хвіст (другорядне), початок-кінець, легке-важке, корисне-некорисне, правда-брехня, вічне-тлінне і т.п. Вона обрала світ протилежностей. Пізнання добра і зла створило людині, на відміну від решти звіриного світу, здатність мислити, тобто пізнавати що є корисне, а що є погубне для неї, та вживати для цього все сотворене Ним і панувати над рибою морською, птаством небесним та усяким звірем, що рухається по землі.

ЄФ: Це незаперчне повчання! На мій погляд, це означало б, що людина, не пануючи над людиною та обираючи світло, головне, легке, добро, корисне, правду, вічне, може відновити на землі Божественний сад вічного свого блаженства.

Євсебій ФРАСИНЮК

(Закінчення на 14 стор.)

Привітання вступу Івана Бринзаника на посаду мера

Голова СУР, депутат Парламенту Румунії Микола-Мирослав Петрецький привітав офіційний вступ Івана Бринзаника на посаду мера села Ремети Мараморського повіту, переобраного у червні за списками Союзу українців Румунії.

«Під час своєї попередньої каденції пан Бринзаник продемонстрував, що він є ефективним, енергійним та відданим

лідером громади, яку представляє.

Моя співпраця з мером Реміт була дуже доброю та продуктивною і я переконаний, що разом ми зможемо успішно реалізувати як вже розпочаті проекти, так і нові, що сприятимуть підвищенню якості життя та добробуту мешканців цього прекрасного мараморського населеного пункту.

Екскурсія

Для учнів та вчителів восьмирічної школи банатського села Бирна 22 вересня стало подорожжю у світ історії та природи. Тіміська філія Союзу українців Румунії організувала тематичну екскурсію, надавши молодим людям можливість відвідати місця, що мають культурне та історичне значення.

Разом зі своїми вчителями – директором школи, вчителем Іонелом Петрею, вчителем української мови Іваном Смечкашем та головою місцевої організації СУР Іваном Лонгою, учні вирушили в подорож.

Перша зупинка, в місті Беїле Геркулане, була відкритим уроком про архітектурну красу та багату історичну спадщину курорту, що дозволило дітям побувати у справжньому музеї просто неба. Занесені до Списку

історичних пам'яток будівлі привернули увагу учасників екскурсії, а учні дізналися про розквіт цього лікувального курорту, колись відомого.

Екскурсія продовжилася відвідуванням міста Дробета-Турну Северін, де вони відкрили для себе фортецю, музей «Залізні ворота» та акваріум з вражаючою колекцією екзотичних риб та осетрових, «найціннішого дару Дунаю», що перебуває під загрозою зникнення. Діти були зачаровані розмаїттям риб та уважно слухали урок про крихкість природних екосистем та необхідність захисту видів, що перебувають під загрозою зникнення.

Одна з найбільш зворушливих зупинок була зупинка біля статуї Децебала, найвищої кам'яної скульптури в Європі заввишки 55 метрів. Цей величезний барельєф, який створювався 10 років, вразив учнів і дав їм можливість поміркувати про велич та історичні символи.

Сповнені цих вражень, діти завершили день у монастирі Мраконія, православному місці поклоніння в Дунайській ущелині, де вони мали можливість поміркувати про духовність і стародавні традиції.

Заходи з потрійним значенням, організовані Яською філією СУР

33-тя річниця проголошення незалежності України, на жаль, затьмарена повномасштабною війною, розв'язаною Російською Федерацією 24 лютого 2022 року. Український народ завжди мріяв про власну суверенну та незалежну державу, а зараз, через 33 роки після проголошення незалежності Української держави, українці, як цивільні, так і військові, на жаль, знову платять криваву данину, цього разу не лише за власну свободу, незалежність та право формувати власне майбутнє, а й за мир та спокій Європи.

Саме тому Яська філія Союзу українців Румунії нещодавно ініціювала та провела низку заходів з потрійним значенням, приурочених до Дня Державного Прапора України – 23 серпня, Дня Незалежності України – 24 серпня та Дня вшанування пам'яті загиблих захисників України – 29 серпня.

З цієї нагоди у приміщенні філії було організовано виставку газет і журналів, виданих СУР, брошур, плакатів і фотографій, що ілюструють мальовничі місця України та історичний хід боротьби українського народу за незалежність. Також були представлені національні символи України та коротка історія їх виникнення.

Заходи продовжилися на другий день у святковій обстановці виконанням державних гімнів Румунії та України, після чого відбулася коротка презентація кроків, зроблених Україною для здобуття незалежності, яку провів голова Яської філії СУР Данієл Сердинчук, який також розповів про поточну ситуацію в Україні та позицію керівництва СУР щодо вторгнення в Україну з боку Російської Федерації.

Данієл Сердинчук також згадав про допомогу, яка надається українському народу та біженцям, які тимчасово перебувають у Румунії. «Союз українців Румунії залишається міцним мостом між румунським та українським народами і продовжуватиме сприяти співпраці між двома країнами, зміцнюючи добросусідські відносини та поглиблюючи культурну співпрацю», – підсумував Данієл Сердинчук. Після його промови виступили почесні гості.

На завершення заходу представники українських біженців, які тимчасово оселилися в Ясах, представили концертну програму, користуючись підтримкою кількох присутніх на заході яських письменників, під музику гурту «Best Friends Event» Яського Військового Клубу, який порадював публіку разом із солістами Богданом Йордаке, Біатріс Спірідон та Андрієм Фабнараджіу.

Джерело: uur.ro

Любіть ворогів ваших...

«Любіть ворогів своїх, благословляйте тих, хто вас проклинає, творить добро тим, хто ненавидить вас, і моліться за тих, хто вас переслідує». (Від Матвія 5:44). Усе те, що нам заповідав Бог сповняти, стараємось кожний з нас виконати. Йде мова зокрема про Божі заповіді. Але заповідь, яка наказує любити ворогів, або благословляти тих, хто нас проклинають або бажають нам смерті, є найважча заповідь з усього Святого Письма. Важко і промовляти такі слова, а тим більше сповняти. Можливо, що одні люди думають, що ця заповідь є лише для людей, які мають глибоке духовне життя. Інша частина християн відкидають цю заповідь, кажучи, що вони є в силі будь що зробити, але простити того, хто що йому провинив, ніколи не зможуть. Так що велике число християн зупиняються у заповіді любові.

Христос, коли вимагав таку заповідь, знав, що людина може її виконувати. Спо-

куса, якою дивол нас дуриє, коли розмовляємо про любов, є та, що люди кажуть, що якщо не є можливо любити з усього серця, то ліпше цілком не любити. Або інші уяв-

ляють собі, що якщо не відчують у серці любов до когось, то ліпше його переслідувати або відкидати зовсім. Спаситель нас не просить, аби ми любили з усього серця або щоб ми відчували у серці один момент, але

просить нас, щоб ми намагалися простити, щоб ми старалися помолитись і за ворогів наших: «І якщо ви робите добро тим, хто вам робить добро, яка вам за те дяка? Бо і грішники те саме роблять...» (Лк.6,32).

Якщо будемо чекати, щоб ми відчували у нашому серці любов до Бога або любов до ближнього, то може статися і так, що ніколи ми не матимемо таке відчуття. У духовному житті християнин має змагатись всіма своїми силами, щоб робити добро. Всяке добре діло діє лише пожертвуваннями та змаганнями. Те саме діло є і у молитві. Відомо нам, що окремі люди не моляться, тому що не відчують потребу молитись. І тут треба старатися, найкоротша молитва є теж жертвою, яку ми приносимо.

Той, хто чекає спеціальних моментів або щоб серце йому казало, можливо ніколи не буде робити доброго діла або любити Бога і ближніх своїх. Перше завдання є силувати себе до любові, до прощення, до молитви, хоча не відчуваємо у серці, що так маємо робити. Це є добрий початок до глибокого духовного життя. На початку буду старатись творити Божі заповіді так, як можу, а пізніше Божа Благодать наставить мене робити їх так як би потрібно.

Отець Іван ЮРЧА

ДУХОВНО-ПІЗНАВАЛЬНА ПОЇЗДКА ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ВІР'ЯН СЕЛА РУСКОВА

Місцева організація СУР у селі Рускова Мараморського повіту, в особі її голови Пінті Марічука, організувала нову духовно-пізнавальну поїздку.

Вір'яни мали можливість зупинитися на молитву в кількох святих місцях, таких як монастир Римець, монастир Думбрава та монастир Пріслоп.

Ці місця великого духовного та історичного значення, відомі своєю особливою духовною

цінністю, надали мандрівникам можливість возз'єднатися з вірою та помолитися, зміцнюючи таким чином зв'язок української громади з релігійними традиціями та православною духовністю.

Союз українців Румунії активно підтримує ініціативи, які сприяють розвитку культури та духовних цінностей громади, підтримуючи гармонійний розвиток релігійної та культурної ідентичності. Повністю усвідомлюючи центральну роль, яку відіграє віра в житті громад, СУР сприяє незмінному збереженню релігійних традицій та моральних цінностей, які роблять вирішальний внесок у згуртованість спільноти.

РАДІСТЬ І ЩАСЛИВІ МИТІ ДУХОВНОГО ПІДНЕСЕННЯ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ МАРАМУРОЩИНИ

Марамороська філія Союзу українців Румунії організувала дві чудові події 28-29 вересня, пропонуючи членам громади моменти спілкування та духовних відкриттів. Парафіяни з Кривого разом з членами місцевої організації с. Вишівська Красна мали можливість взяти участь у паломництві та екскурсіях, які поєднували в собі сакральність відвіданих місць з їх культурною та історичною цінністю.

Паломництво, організоване для парафіян Кривого, стало душевним досвідом, об'єднавши 50 осіб, які зі смиренням пройшли через Монастир Мікула, Монастир Думбрава та Монастир Пріслоп. Моменти молитви на могилі отця Арсенія Боки та в печері святого Іоанна Прислопського, також відомої як «Дім Святого», принесли кожному учаснику внутрішній мир і глибоку близькість до божественності.

У той же час, члени місцевої організації Вишівська Красна взяли участь у спеціальній екскурсії, в якій взяла участь 21 особа. Група відвідала культові та релігійні об'єкти, що мають велике значення, такі як Замок Корвінілор та монастирі Лайніч, Тісмана та Козія. Ці місця, занурені в історію та традиції, дали учасникам можливість познайомитися з духовною та культурною спадщиною Румунії.

Марамороська філія СУР зуміла зробити безцінний подарунок громаді: повернення до духовних цінностей, які нас об'єднують і дають нам сили разом рухатися вперед. СУР вкотре демонструє важливість плекання українських цінностей, даруючи громадам можливість спілкування через віру.

«Гетьман Іван Мазепа – між міфом та історичною реальністю» у Галаці

30 вересня в амфітеатрі Художнього ліцею ім. Дімітрія Кукліна в Галаці відбувся захід «Гетьман Іван Мазепа – між міфом та історичною реальністю», який вже третій рік поспіль організовує Галацька філія Союзу українців Румунії. Захід відкрився круглим столом за участю науковців з України та Румунії.

Іляна Леон, відкриваючи захід, підкреслила зв'язок між славним українським гетьманом та історією міста Галац, де два великих квартали носять його ім'я: Мазепа I та Мазепа II. Вона також згадала історію поховання гетьмана у церкві Святого Георгія, зруйнованій комуністичним режимом у 1960-х роках, коли його останки були втрачені, і підкреслила, що цю історію повинна знати громада Галацу, особливо в нинішньому контексті, коли зв'язки між двома країнами посилюються на тлі війни в Україні та напливу біженців.

У презентації «Історія та культура українців Північної Добруджі» В'ячеслав Кушнір, доктор історичних наук, професор, декан Історично-філософського факультету Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова, підкреслив, що за часто драма-

тичними історичними подіями криється глибокий урок про те, що зміни часто неминучі, а адаптивність є ключем до виживання.

Презентація Наталії Олександрівни Петрової, викладачки кафедри археології, етнології і всесвітньої історії та заступниці декана Історико-філософського факультету Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова, під назвою «Гетьман Іван Мазепа – між міфом та історичною реальністю», висвітлювала вражаючу меценатську діяльність Мазепи, який збудував десятки церков та шкіл.

Також обговорювалися суперечки навколо його особистості, зокрема, спроби Росії містифікувати історичну правду та зобразити його як зрадника. Вчителька історії та права Ольга Яблукова розповіла, що у своїй роботі з дітьми біженців вона намагається донести до них, що вивчення історії – це не лише моральний обов'язок, але й спосіб зрозуміти сьогодення, сповнене болючих викликів.

Заступник голови Союзу українців Румунії та голова Бухарестської філії СУР, письменник Михайло Трайста підкреслив тісні зв'язки Івана Мазепи з румунськими правителями, особливо з Константіном Бринковяну, з яким він мав конфіденційні розмови, використовуючи спеціальний шифр. Він також вразив аудиторію, згадавши легенду монастиря Три Ялинки у Вранчі, записану Ґеорґе Асакі, яка розповідає про таємне кохання між Мазепою та донькою молдовського боярина.

Наприкінці заходу Ясницький хор Галацької філії під керівництвом Ольги Чернієнко виступив з концертом українських пісень. Захід виявився справжнім успіхом, продемонструвавши, що історія дає зразкові моделі, які можуть спрямовувати людей до стійкості, розуміння та сприйняття інших.

Джерело: uur.ro

До 230-річчя від дня відходу у засвіти українського світоча ГРИГОРІЯ САВИЧА СКОВОРОДИ

(Продовження із 11 стор.)

ДВ: Друже мій, ти надто оптимістичний... Окрема людина може обрати таку життєву дорогу, але щоб суспільство обрало такий шлях, потрібно отих окремих людей більше половини, як встановили це ще древні греки, а керівних постатей не допускати панувати над людьми чи народами. Багатотисячна людська історія не подає такого прикладу, а навпаки...

Але я ще повернусь до твого попереднього запитання: Так, людина чи народ може оминати й побороти сіті погубних пристрастей, якщо простре крила свого розуму до вчень Божої Правди і Порядку. Має за приклад страждання, розп'яття та воскресіння Ісуса Христа-Сина Божого. Протягом свого історичного буття людина терпіла фізично та душевно найрізніших натисків, але побороти/розп'яти в собі марні пристрасті та воскреснути оновленою, чистою етико-морально мало спромоглася.

ЄФ: Це просто жахає майбутність людини. В чому полягає причина?

ДВ: Причина та ж сама, що була і на початках сотворення першолюдини: Свобода обрати життєво-буттєву дорогу! Жити з честю, правдою, наслідувати уроджені здібності, черпати

світло Верховної Мудрості чи обманювати ближнього, підкоряти, грабувати, нищити...

ЄФ: Тоді, мудрий духовнику, до чого прямуємо, тобто наш людський світ?

ДВ: Мій вірний спудею, прямо тобі не скажу, бо я не пророк, мабуть, до повторного знищення. Але скажу те, що і мене ловив мир, тобто мирські пристрасті, але не вловив, бо я обрав дорогу правди, честі, уродженої праці, черпав мудрості від свого роду і чужого, а насамперед світла Верховної Мудрості. Я приготував собі місце вічного спочину на узвишші між ямою гумна та зеленим гаєм, бо вважаю що тілесна частина мого єства є тлінною, призначена зогниванню, але духовна частина, у виразі написаного мною, призначена Всевишнім циклічному відродженню та збагаченню, подібно вічнозеленому гаю...

ЄФ: Довіряю твоєму вибору! Але в широкому плані хочу креснути маленьким вогником надії: Як багато країв, так і наш край, неодноразово палали огнем і були окрадені недрузями із півдня чи півночі, із сходу або заходу, але зуміли себе оновити морально та духовно і стати непереможними. Може і це повторяється циклічно!...

Щиро дякую за корисні повчання і надіюсь на наступні діалоги!

Симпозіум «Румунсько-українські відносини: історія та сучасність»

(Продовження із 7 стор)

НАУКОВЦІ У САТУ МАРЕ

Симпозіум був проведений на високому рівні як з боку організаторів, так і з боку учасників. Захід вирізнявся масштабністю, оскільки в ньому взяли участь десятки науковців, які представляли повітові та міські організації Союзу українців в Румунії, вищі навчальні та музейні заклади, архівні установи, громадські організації, благодійні фонди, літературні часописи, загальноосвітні школи Румунії та України.

У рамках роботи симпозіуму було проведено круглий стіл «Інтенсифікація румунсько-українських двосторонніх відносин у сучасному контексті. Економіка. Культура. Освіта». Європейська інтеграція України, а також пленарну наукову сесію, на якій піднімалось питання «русинства». Слід відзначити й високий науково-професійний рівень доповідачів в чотирьох секціях: «Археологія», «Історія та міжнародні відносини», «Етнографія та краєзнавство», «Література, лінгвістика та освіта». Всі доповіді містили конкретні результати наукових досліджень. Вони викликали зацікавленість та позитивну оцінку аудиторії. У складі української делегації були і представники Закарпатського музею народної архітектури та побуту – Василь

Коцан, директор музею; Вікторія Симкович, завідувачка відділу експозиції та науково-дослідної роботи; Віталій Рац, завідувач сектору Етнографічний музей «Лемківська садиба». В онлайн-форматі до роботи симпозіуму долучилась Тетяна Сологуб-Коцан, завідувачка відділу науково-освітньої роботи. Їх виступи стосувались народного вбрання, вишивки та житла румунсько-українського етнічного пограниччя на Закарпатті, а також міжнародного виставкового проекту «Карпатське бієнале. Графіка дітей та молоді». Музейні співробітники дізналися для себе багато нового і познайомилися з цікавими людьми. Особливо приємно було те, що зачіпався широкий спектр різноманітних питань, які можуть бути цікавими не лише для науковців, але й для звичайного музейного працівника, громадського діяча чи пересічного громадянина.

У рамках проведення Симпозіуму відбулось підписання Меморандуму про співпрацю між Повітовим музеєм Сату Маре (Румунія), Закарпатським музеєм народної архітектури та побуту та Археологічним музеєм ім. А. Балагурі Ужгородського національного університету. Окрім того, багатолітня співпраця Повітового музею Сату Маре з Закарпатським музеєм

народної архітектури та побуту матиме продовження у міжнародному грантовому проекті, реалізація якого розпочнеться невдовзі. Сторонами була підписана Партнерська угода про реалізацію проекту.

Висловлюємо щиру подяку організаторам Симпозіуму, зокрема голові Союзу українців Румунії, депутату Парламенту Румунії Миколі-Мирославу Петрецькому та генеральному секретареві Союзу українців Румунії Ірині-Любі Горват, за можливість взяти участь в його роботі. Саме завдяки плідній багаторічній діяльності Ірині-Люби Горват румунсько-українські зв'язки постійно розвиваються набирають все нових і нових обрисів. Це і Дні добросусідства, і міжнародні грантові проекти, і наукові дослідження, і видавнича діяльність та редагування великої кількості публікацій, і культурно-мистецькі та науково-освітні акції. Участь у Симпозіумі була надзвичайно приємною та корисною. Наш музей сподівається на подальше плідне співробітництво і взаємодію як на особистому рівні, так і між нашими закладами. З нетерпінням чекатимемо наступних зустрічей.

Василь КОЦАН
доктор історичних наук, директор КЗ
«Закарпатського музею народної
архітектури та побуту» доцент кафедри
археології, етнології та культурології
Ужгородського національного університету

ВІДГУК ПРО СИМПОЗІУМ

XII Міжнародний симпозіум «Румунсько-українські відносини. Історія і сучасність», був організований Союзом українців Румунії та Сатумарською філією Союзу українців Румунії. Тут зустрілися українські науковці та громадські діячі з різних країн Європи, обговорили результати та перспективи співпраці, рух України до євроінтеграції через призму вивчення історії, літератури, політичних та соціальних процесів. Дванадцятий Міжнародний симпозіум став ще одним важливим етапом осмислення тісних взаємозв'язків українського та румунського народів. Учасники мали змогу переконатися в існуванні значної підтримки, яка спрямована на всебічний розвиток українців Румунії як етнічної спільноти, який передбачає велику

кількість різноманітних культурних та наукових заходів. Союз українців Румунії дбає про збереження національної ідентичності українців Румунії, взаємодію з культурними осередками українства у цілому світі, а також надає значну підтримку Україні, особливо у цей важкий період російсько-української війни.

XII Міжнародний симпозіум «Румунсько-українські відносини. Історія і сучасність» мав виразний національно-патріотичний вектор, тут прозвучали цікаві наукові дослідження з української та румунської літератури, історії, етнографії, етнології, політології тощо. Насичена програма заходу забезпечила плідну роботу його учасників у доброзичливій атмосфері, об'єднала однодумців з України, Румунії, Польщі, Молдови. Високий рівень симпозіуму засвідчують змістовні й актуальні доповіді, виголошені на пленарному засіданні, та ґрунтовні дослідження, представлені під час секційних засідань.

Учасники симпозіуму вели конструктивний діалог, дискутували, а результати їх наукових досліджень будуть опубліковані у збірнику наукових праць, за редакцією Ірини Люби Горват. Для делегації з кафедри української літератури Ужгородського національного університету честю було долучитися до скарбниці української літератури Румунії, досліджувати творчість талановитих письменників: Корнелія Ірода (Оксана Тиховська «Екзистенційна проблематика повісті Корнелія Ірода «Житіє Тодера Боцана», Марина Куштан «Проблематика та поетика оповідань Корнелія Ірода «Білий рояль» та «Ірод», Михайла Трайсти (Мар'яна Вотьканич «Літературно-критичний дискурс публіцистики Михайла Гафії Трайсти»), Івана Ковача (Евеліна Балла «Поетика заголовків у малій прозі Івана Ковача»). Вектор лінгвістики та літературознавства став одним з ключових у програмі симпозіуму, адже у збереженні й плеканні української національної ідентичності художнє слово, творене рідною мовою, є наріжним каменем. Українська література Румунії – багатий і самобутній пласт національного письменства, що потребує належного осмислення й поцінування.

Оксана ТИХОВСЬ
Доктор філологічних наук, професор
кафедри української літератури ДВНЗ
«УЖНУ»

Фестиваль «З Марамуреша до Штюки»

Українці, які проживають на заході та півночі Румунії, мали особливу нагоду святкувати 29 вересня, на фестивалі «З Марамуреша до Штюки», організованому Тіміською філією СУР. Вже удев'яте захід зібрав людей, відданих українській культурі.

Захід розпочався з круглого столу в восьмирічній школі села Штюка, в якому взяли участь голова СУР Микола-Мирослав Петрецький, генеральний секретар Ірина Люба Горват, скарбник Василь Бучута та голова Тіміської філії Марія Сабо-Кондрей. Також були присутні мер села Штюка Василь Бежера та велика кількість вчителів, директорів шкіл і місцевих керівників, які підтримують україномовну освіту.

З-поміж директорів україномовних тіміських шкіл, які активно сприяють освіті рідною мовою, на заході були присутні Анда Лунгу Урсулеску – теоретичний ліцей ім. Юлії Хашдеу у Лугожі, Йонел Петря – восьмирічна школа с. Бирна, Йонел-Нікушор Антоні – теоретичний ліцей ім. Траяна Вуї з Феджету, Габрієла Сирбу – восьмирічна школа с. Балінц та Емілія Обяде – восьмирічна школа с. П'єтроаса.

Дискусії були зосереджені на темі «Культура та спорт в українській громаді Штюки», яку представили вчителі Микола та

Валентина Бензар. Вони підкреслили важливість співпраці між школою, громадою та владою з метою збереження культурної ідентичності та заохочення активної участі молодого покоління.

Захід продовжився традиційним пісенно-танцювальним концертом у будинку культури.

Голова СУР, депутат Микола-Мирослав Петрецький зазначив, що громада Штюка є справжнім прикладом збереження української мови, традицій та культури. У своєму виступі він підкреслив, що Штюка є зразком того, як ми повинні зберігати наші

традиції, культуру та рідну мову в тісній співпраці між школою, церквою та місцевою адміністрацією, щоб передати цей скарб майбутнім поколінням. Микола-Мирослав Петрецький також привітав

керівництво школи та представників Тіміської філії за організацію та постійну участь у розвитку громади в цьому регіоні.

Почесними грамотами були нагороджені всі, хто сприяє розвитку української освіти, культури та спорту в селі Штюка, в тому числі члени Ради СУР, голова Тіміської філії Марія Сабо-Кондрей, мер Василь Бежера та футбольна команда, яка виграла Національний чемпіонат з футболу серед українців Румунії.

Перед публікою виступили художній колектив «Молода надія» з Лугожа під керівництвом Валентини Манзур та Габрієля Білана, вокальний ансамбль «Кедровина» з П'єтроаса Марє під керівництвом Мар'яни Кубаш, соліст-вокаліст Габрієль Білан, художній колектив з Малих Ремет, ансамбль «Тріо Грін» та «Реметянка» під керівництвом Анни та Ніколетти Грін. Від імені господарів на сцену вийшли діти ансамблю «Золоті друзі» з Штюки. Уперше перед глядачами виступили солістка Маруся Попович з Тімішоари та ансамбль «Банатські феї» (Sânziene Bănăţene) з Джармати під керівництвом Вероніки Креттен.

Почесними гостями фестивалю були члени вокального ансамблю «Вишневий садок» з Великого Бичкова Марамороського повіту. Під керівництвом Михайла Бобрюка цей художній колектив вже понад 10 років є посланцем традиційної культури і робить постійний внесок у розвиток та популяризацію українського фольклору.

uur.ro

E-mail: ukrainskyi.visnyk@uur.ro

Застереження

- * За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- * Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- * Надіслані до редакції матеріали не повертаються.
- * Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.

УКРАЇНСЬКИЙ ВІСНИК UKRAINSKYI VISNYK

Шеф-редактор

МИХАЙЛО МИХАЙЛЮК

Редактор – **Тереза ШЕНДРОУ**

Техноредагування і комп'ютерний набір: Тереза ШЕНДРОУ

Редакція: Раду Попеску № 15, Бухарест

Телефони: 0212220755; 0212220737; 0212220748; 0212220724 Друкарня

S.C.SMART ORGANIZATION S.R.L., Бухарест, Румунія

Redacția: Radu Popescu Nr. 15, Sector 1, București, România

ISSN 1223-1614